

Total Pages – 4

B.A. RNLK-/SANS/CT11/21

2021

Sanskrit

[Fifth Semester]

Paper - CT11

Full Marks : 60

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Illustrate the answers wherever necessary.

A. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च दश समाधेयाः। 2×10=20

1. ऋग्वेदीयाग्निसुक्तस्य ऋषिः छन्दः दैवतं च किम्?
2. हिरण्यगर्भसूक्तस्य देवता छन्दश्च किम्?
3. उषासूक्तस्य ऋषिः कः? कस्मिन् मण्डले उषासूक्तं प्राप्यते?
4. अभिप्तवषडहयागस्य अर्थः कः?

(Turn Over)

(2)

5. पदपाठं कुरुत – अग्निना॑ रचि॑म॒श्नव॑त्
पोष॑मेव दि॒वेदि॑वे।
य॒शसं॑ वीर॑वत्तमम्॥
6. वेदस्य छन्दः कतिविधम्? कानि च तानि?
7. स्वरितसंज्ञाविधायकं सूत्रं विलिख्य अर्थं लिखत।
8. पदपाठे अवग्रहः कदा व्यवहियते?
9. लेट्-लकारविधायकानि सुत्राणि लिखत।
10. मुण्डकोपनिषत् कस्मिन् वेदे अन्तर्भवति? तत्र कति मुण्डकानि सन्ति?
11. कः देवानां प्रथमः सम्बभूव? स कीदृश आसीत्?
12. सप्त जिह्वाः काः?
13. शौनकः कस्मै किं पप्रच्छ?
14. अविद्यायाम् अन्तरे वर्तमानाः कीदृशाः?
15. अक्षराद् विविधा भाव्यः कथम् इव प्रजायन्ते?

(3)

B. चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः संस्कृत भाषया देवनागरीलिप्या च। 5×4=20

1. मन्त्रं व्याख्यात - स नः पितेव सूनवे
अग्ने सुपायनो भव।
सचस्वा नः स्वस्तये॥
2. मन्त्रं व्याख्यात - उप त्वाग्ने दिवेदिवे
दोषावस्तर्धिया वयम्।
नमो भरन्त एमसि॥
3. भाष्यवचनस्याशयः स्फुटीक्रियताम्-
“आधाने तृतीयेष्टौ प्रथमाज्यभागस्यानुवाक्या।”
4. वैदिकशब्दरूपस्य वैशिष्ट्यानि विवृणुत।
5. टीकां लिखत - तुमर्थकप्रत्ययाः।
6. मन्त्रं व्याख्यात - परीक्ष्य लोकान् कर्मचितान् ब्राह्मणो
निर्वेदमायान्नास्त्यकृतः कृतेन।
तद्विज्ञानार्थं स गुरुमेवाभिगच्छेत्
समित्पाणिः श्रीत्रियं ब्रह्मनिष्ठम्॥

(4)

7. मन्त्रं व्याख्यात – यथोर्णनाभिः सृजते गृह्णते च
यथा पृथिव्याम् औषधयः सम्भवन्ति।
यथा सतः पुरुषात् केशलोमानि
तथाक्षरात्सम्भवतीह विश्वम्॥

C. द्वौ उत्तरत संस्कृतेन देवनागर्या च। 10×2=2

1. शतपथब्राह्मणे मनुमत्स्यकथायाः तात्पर्यम् आलोचयत।
2. अक्षसूक्तस्य विषयं सविस्तरम् आलोचयत।
3. मुण्डकोपनिषदमाश्रित्य परापराविद्यास्वरूपम् आलोचयत।
4. मुण्डकोपनिषदमाश्रित्य अक्षरस्वरूपं वर्णयत।